

Juliol 2019

programa cultural

Curro Romero

1959-2019 - 60e aniversari d'alternativa

Plaça de bous de València

ÍNDICE

- Pàgina 4
**Curro Romero,
seixanta anys
d'art**
- Pàgina 16
Toronatura
- Pàgina 20
**2018 a València,
instants d'una
temporada**
- Pàgina 24
Caricatos
- Pàgina 28
**L'edat d'or del
bou al carrer**
- Pàgina 30
**1950, el boom de
les novillades**
- Pàgina 32
**Algemesí,
la idiosincràsia
d'una gran fira**
- Pàgina 34
**Memòria 2018
de l'Escola de
Tauromàquia
de València**
- Pàgina 38
**III Certamen de
classes pràctiques:
les estrelles del futur**

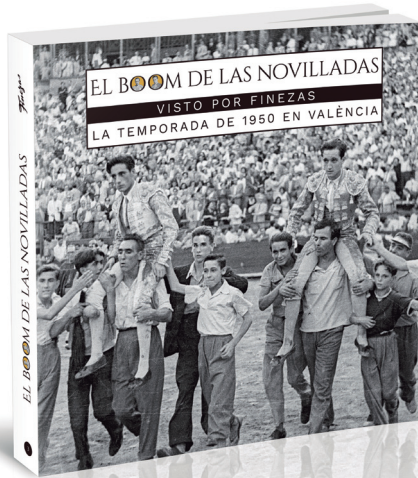
Coordinació de textos:
Ángel Berlanga

De cultura i or

Una fira més la plaça de bous de València es vist de cultura i or. De nou, un total de set exposicions engalanen el cus durant la Fira de Juliol. L'aposta de la Diputació de València per la utilització de tan simbòlic espai com a centre cultural de primer nivell continua sent ferma i notòria. A través del seu Centre d'Assumptes Taurins, la corporació provincial ofereix als aficionats una sèrie de mostres que combinen el toreig en la plaça amb el camp brau i el bou al carrer, tres vessants diferents d'una mateixa festa, la Tauromàquia, que té a la Comunitat Valenciana un dels seus principals estendards.

L'exhibició inicial té com a protagonista Curro Romero. Enguany s'han complit seixanta anys des que el Faraón de Camas prenguera l'alternativa a València. Va succeir el 18 de març de 1959, de mans de Gregorio Sánchez i en presència de Jaime Ostos. El bou amb el qual va ingressar en l'escalafó superior va pertànyer a la històrica divisa del Conde de la Corte i duia de nom Vito. Han passat ja sis dècades d'aquell esdeveniment i no podia concloure la temporada sense que se li dedicara un sentit record en aquesta terra. Així, l'espai de l'antiga botiga acull un mostrari d'objectes cedits per a l'ocasió per col·leccions particulars, entre elles la del popular Gonzalito, qui fora mosso d'espases del mestre durant tota la seua dilatada trajectòria professional.

En l'anell de la planta baixa es viatja al camp brau de la mà de dos artistes de la càmera fotogràfica, Fernando Juárez i Lucas Sanz, i es repassen, de la mà d'un altre gran fotògraf, Alberto de Jesús, alguns dels moments més significatius viscuts durant la temporada de 2018 a València. Així mateix, continuen exhibint-se els cartells de la temporada de 1950 a València, la del *boom* de les novillades

TERCER CATÀLEG DE FINEZAS. Aquesta Fira de Juliol veu la llum el tercer volum de la col·lecció que ret homenatge a l'ingent treball fotogràfic de la saga valenciana dels Finezas. La temporada de 1950, la del *boom* de les novillades, és el fil conductor d'una obra que té en Julio Aparicio i Miguel Baéz, *Litri* els seus dos grans referents.

amb Aparicio i Litri com a eixos indiscutibles; i torna a presentar-se al públic «L'edat d'or del bou al carrer», mostra organitzada per la Federació de Penyes de Bous al Carrer de la Comunitat Valenciana.

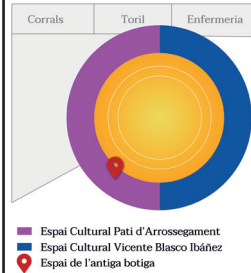
En l'anell del primer pis, les fotos dels germans Mateo sobre Algemesí i la idiosincràsia de la seua fira de novillades comparteixen el protagonisme amb «Caricatoros», l'exhibició de caricatures que, amb una enorme personalitat, ha anat plasmant al llarg del temps l'informador taurí local Paco Delgado.

Si ho desitgen, prenguen-se el seu temps i completen el seu dia de bous visitant totes i cadascuna de les exposicions. Estem segurs que l'experiència els valdrà la pena. Felix fira!

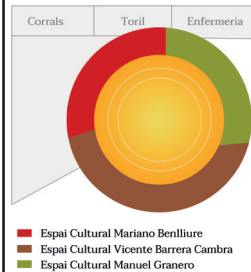
Centre d'Assumptes Taurins
Diputació de València

ESPACIOS CULTURALES

PLAÇA DE BOUS PLANTA BAIXA

PLAÇA DE BOUS PRIMER PIS

4 Juliol 2019

DIPUTACIÓ DE
VALENCIA

Plaça de Bous

Curro Romero, seixanta anys d'art

 16, 17, 20, 25, 26, 27 i 28 de juliol

 Ubicació: Antiga botiga

90 1929
Anys
2019 M[“] Museu Taurí
de València

Aquest 2019 es compleixen seixanta anys de l'alternativa de Curro Romero. Va tindre lloc a València, el 18 de març de 1959, de mans de Gregorio Sánchez i en presència de Jaime Ostos. Venia d'acomiar-se com a noviller en la veïna Castelló quan el mestre de Santa Olalla (Toledo) li va cedir en plenes Falles la mort del bou Vito, del Conde de la Corte. No va haver-hi triomf aquell dia, però la veritat és que a València acabava de nàixer un nou matador destinat a ser estimat i increpat pràcticament a parts iguals. Mai no va deixar indiferent ningú. Sempre va alçar passions. Va encendre els ànims com cap altre, per a bé... i per a mal. Despertava ires i clams. Els uns el veneraven i els altres el condemnaven. Era el torero dels cims i els avencs. Tots van contribuir a engrandir la seua figura.

EL TOREIG A ESPAI I A COMPÀS

Quan estava en vena acariciava les envestides com ningú, volava capots i muletetes amb dues armes tremendament potents: les monyiques i l'ànima. Torejava a espaiet i a compàs. Agarrant els estris amb les puntes dels dits. Tot sustentat en un valor que no sempre li cantaren. Però que ningú no dubte que Curro, abans de res, va ser un torero valent. Per a torear així de bé, per a interpretar el toreig així d'espai, també cal anar sobrat de braqueta. L'exposició sempre és major quan es toreja com ho feia el Curro inspirat. Un altre cantar era el Curro de les bregues i els esbrons. I és que la seua transparència és una altra de les claus per a entendre la seua tauromàquia: en ell no hi havia en-

gany. Mai no va buscar burlar el públic ni a si mateix. Si ho sentia, ho feia; i si no... carretera i manta! o torne vosté demà! La veritat és que mai no va voler trair-se. Si feia falta tirava pel carrer del mig. Per a ell valia tot llevat d'avorrir o resultar pesat als qui estaven en la plaça. Quina diferència amb els toreros moderns! Això de justificar-se per obligació, de «fer com que es fa», que sol dir el mestre, mai va anar amb ell. Diàfanes paraules, cristal·lines com el seu toreig.

El Faraón va comptar entre els seus incondicionals amb la mare del rei Joan Carles I, María de las Mercedes. Famosa és la seua frase «Ai Curro, Curro: quants disgustos ens dones!», cèlebre com la d'aquell altre seguidor que més d'un dia de gresca va haver de cridar-li resignat des del *tendido*: «Cu-roooo, demà anirà a veure't ton pare!... i jo».

embrocats autèntiques obres d'art. Figura idònia per a inspirar artistes de totes les disciplines: la pintura, l'escultura, el cant... Era —en realitat continua sent-ho— el rei dels artistes. O almenys un dels més grans que ha donat el segle XX.

Set portes grans a Madrid i cinc portes del Príncep a Sevilla jalonen el seu palmarès. Encara que en el cas de Curro parlar d'estadístiques és massa vulgar. L'art no entén de números. Curro és llegenda viva del toreo. Es va vestir de llums durant quaranta-dues temporades consecutives. Més de quatre dècades forjant el seu mite a base d'èxits i fracassos, de llums i d'ombres. No tothom va saber entendre'l. Allà els que no ho van fer, perquè ells s'ho perderen.

LES JOIES DE L'EXPOSICIÓ

Al costat d'algunes peces del Museu Taurí de València, l'exposició està sustentada fonamental-

ment en els fons que han cedit per a l'ocasió col·leccionistes privats, entre ells, Miguel Ángel Lluch, «currista» confés. El carismàtic Gonzalito —en les dues imatges que il·lustren aquesta pàgina—, fidel mossò d'espases de Curro Romero, també ha aportat objectes significatius per a rendir honors al mestre amb el qual va forjar, més enllà d'una estreta relació professional, una amistat personal indissoluble.

La mostra compta amb dos vestits de llums, un tern goyesc, un capot de passeig, dos caps de bou, a més de trofeus, escultures, fotografies, cartells, premsa i publicacions d'època... i peces tan personals com el vestit curt que va lluir Curro el dia de les seues noces amb Concha Márquez Piquer.

Els detallem a continuació algunes de les peces més importants:

10 Juliol 2019

Vestit de torero, corint i or (sastre Fermín). El va utilitzar Curro Romero la vesprada del diumenge 18 d'abril de 1971 i va ser proclamat pel jurat de la Real Maestranza com a triomfador del cicle firal després de tallar una orella en cadascuna de les vesprades en les quals estava anunciat. Va repetir aquest mateix vestit la vesprada del dimecres 29 de setembre, Fira de San Miguel de Sevilla, alternant amb Palomo Linares, i va tornar a tallar una orella al segon del seu lot.

Trage goyesc, verd oliva i atzabeja (sastre Justo Algaba), triat per Curro Romero la vesprada del 20 d'agost de 1999, per a torejar al costat d'Antoñete i Rafael de Paula sis bous d'El Pilar a la plaça d'Antequera.

Vestit de torero, tabac i or (sastre Justo Algaba), utilitzat per Curro Romero en la històrica matinal de Nimes del dia 21 de setembre de 1991, torejant mà a mà amb Julio Aparicio. La faena al bou Coqueto, de Juan Pedro Domecq, va ser recollida en el llibre de Jean Marie Magnan sobre la dimensió de la figura i la taumàquia de Curro Romero, titulat *Una faena de Curro Romero* i il·lustrat amb imatges de Lucien Clergue. Aquest vestit de llums també va ser utilitzat la temporada del 91 en la Fira d'Abril de Sevilla.

Estoc de plata, trofeu entregat per la Diputació de Màlaga en agost de 1999 a Curro Romero als seus 66 anys d'edat, amb el qual es distingeix els guanyadors del Premi Antonio Ordóñez, que reconeix al matador de bous més destacat de la província. El jurat va dictaminar per unanimitat que el guardó fora concedit a Curro Romero per la seua històrica faena al bou Deseado, de Jandilla, el 20 d'agost de l'any anterior (1998) a la plaça de bous d'Antequera, durant la correguda de commemoració dels 150 anys del cos.

12 Juliol 2019

Cap del bou Sigiloso, de Juan Pedro Domecq, lidiat en quart lloc la vesprada del 2 de maig de 2000 en la Real Maestranza de Cavalleria de Sevilla. Després de torejar quaranta-dues Fires d'Abril de forma ininterrompuda, aquest és l'últim bou estoquejat per Curro Romero a Sevilla. Dalt, foto del mateix bou en la finca Lo Álvaro, a El Castillo de las Guardas (Sevilla), on pasturen els bous de la ramaderia de Juan Pedro Domecq. Fotografia cedida per gentilesa del majoral Emilio Moreno.

Escultura de Daniel Jurado. Obra de l'escultor Daniel Jurado, de la qual va fondre vint-i-cinc unitats. Es van numerar de la 1 a la 20. Les cinc primeres, sense numeració, van ser regalades a Curro Romero i a personalitats del seu entorn. A aquestes, l'artista els va gravar P.U. (peça única) en el plec de la muleta, en lloc del número de sèrie. La que s'exposa és una de les cinc P.U., la que va ser regalada al president de la penya de Camas de Curro Romero.

L'escultura va ser presentada al concurs públic que diversos empresaris de Sevilla van convocar per a fer l'escultura a Curro Romero en la glorieta de La Maestranza.

El vestit de torero amb què està representat el torero en l'escultura és el mateix tabac i or que va utilitzar en la matinal de Nimes de 1991 i mostrem en l'exposició.

Cap del bou Correcostas, de Gabriel Rojas; va ser estoquejat per Curro Romero en quart lloc el dia 20 d'abril de 1994 en la Real Maestranza de Sevilla, després que el primer del seu lot fora retornat als corral·ls en sonar-li els tres avisos, fet que únicament li va succeir aquella vegada a Sevilla.

Capot de passeig, blanc amb galons en or (sastre Justo Algaba), molt del gust de Curro Romero i que va ser lluit en passejos tan importants com la vesprada del 17 d'abril de 1999 a Sevilla, quan va tallar les dues últimes orelles al bou Parlanchín, de Juan Pedro Domecq, i la vesprada del 2 de maig de 2000, en la que va ser la seua última correguda de bous en La Maestranza.

Programes díptics de les Falles de 1959, en què va prendre l'alternativa Curro Romero; i **entrada** de la correguda del 18 de març de 1959, en què va ser doctorat el Faraón de Camas.

14 Juliol 2019

Castanyeta del mestre. La cueta —antany, natural; enguany, postissa— és una de les peces més personals de qualsevol toreo. En l'exposició exhibim l'afegit que poden contemplar en la imatge de l'esquerra i que va ser utilitzat en la seua última etapa com a matador de bous.

Indumentària torera. Tant la castanyeta de dalt com els botins, les mitges, el faixí, el corbatí i la camisa de torear que poden veure en aquesta il·lustració els ha cedits per a l'ocasió el popular Gonzalito, mossò d'espases i amic personal del mestre.

PLAZA DE TOROS de Sevilla

¡EXTRAORDINARIA CORRIDA DE TOROS! Mayo 19 Jueves toro

+ Cruz Roja Española

FESTIVIDAD DE LA ASCENSIÓN

6 TOROS, 6 D. Carlos URQUIJO

Curro Romero

PRECIOS

A las 5 de la tarde		A las 8 de la tarde	
Plaza	1.000	Plaza	1.000
Gradas	500	Gradas	500
...	...	...	...

FUNDADOR

Cartell del dijous 19 de maig de 1966, en la Maestranza de Sevilla, dia en què Curro Romero va bregar, com a únic espasa, sis bous de Carlos Urquijo, a benefici de la Creu Roja. Correguda fora d'abonament, vesprada de “No hi ha bitllets”, pàgina gloriosa de la història del toreo. Va tallar huit orelles, una marca que no ha sigut superada des de llavors i va obrir la segona de les cinc Portes del Príncep aconseguides al llarg de la seua dilatada trajectòria.

Vestit curt, gris i vellut negre (sastreteria Pelayo, de Madrid), fet a mida per a les noces de Curro Romero amb Concha Márquez Piquer. Es va celebrar la cerimònia el dia 22 d'octubre de 1962, a l'església dels Jerònims de Madrid, davant més de 1.500 convidats, sent padrins Concha Piquer i Juan Felices.

Títol de Fill Adoptiu de Sevilla atorgat per l'Ajuntament de Sevilla en 1997 «pels seus personals mereixements i serveis a la ciutat», segons es va fer constar en l'acord plenari.

VII Trofeu entregat per l'ATP (Associació Taurina Parlamentària) a Curro Romero l'11 de febrer de 2014, en el Saló dels Passos Perduts del Senat, en un acte solemne al qual van acudir personalitats del món del bou i de la política.

16 Juliol 2019

Toronatura

Fernando Juárez

 16, 17, 20, 25, 26, 27 i 28 de juliol

 Ubicació: Pati d'arrossegament

La força del bou en el camp, la seua esplendor enmig de la devesa, on exerceix de protector natural de la flora i fauna regnants, són els eixos sobre els quals pivota l'exposició fotogràfica de dos artistes d'aquesta terra, Fernando Juárez i Lucas Sanz.

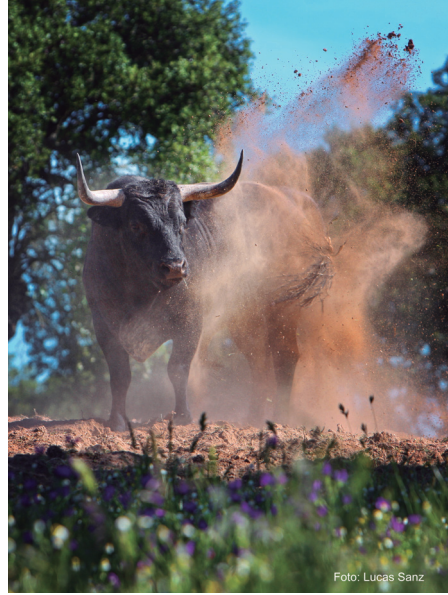

Foto: Lucas Sanz

La mostra està centrada en el camp brau portugués, on tots dos porten viatjant més de vint anys. La seua amistat amb els ramaders i els majorals del país lusità ha sigut clau per a fer d'aquell territori el centre base dels seus treballs fotogràfics. L'arribada de les fundes protectores de les banyes dels bous al camp brau espanyol fa més d'una dècada va reforçar igualment aqueix vincle dels fotògrafs amb Portugal. «Ens agrada mostrar al bou en la seua màxima expressió i, per a això, fugir de les fundes és fonamental», indiquen.

L'afició al bou de Fernando Juárez Ruiz (la Vall d'Uixó, 1/7/1969) es remunta a la seua infantesa. També la seua passió per la fotografia: «Amb set o huit anys ja agafava la càmera de fotos que hi havia a casa; això sí, sense rodet...», matisa somrient. El seu primer viatge al camp proveït amb una càmera fotogràfica es remunta a 1996: «Vaig anar a terres andaluses i allí va començar tot, em va enamorar l'hàbitat i com gaudia l'animal més bell del món en plena llibertat». Des de llavors, milers de quilòmetres jalonen el seu expedient.

Juárez ha publicat en el periòdic *Mediterraneo*, en la revista *Bous al Carrer*, en *6Toros6*, en *Mundotoro*, en la revista portuguesa *Novo Burladero* i en el programa lusità *Arte y Emoción* emés en la RTP1. Així mateix, ha exposat en penyes de la seua localitat natal i ha obtingut diversos premis. D'ells, «el que sens dubte més em va marcar va ser el premi internacional organitzat per l'empresa Taurodelta, de la plaça de Las Ventas, en 2012», matisa.

Antonio Lucas Sanz Giménez (la Vall d'Uixó, 19/6/1971) també porta el bou al cor de molt jovenet. Amant del bou de plaça, a casa de la seua àvia Ana no es va perdre un sol festeig televisat. Devorava també les publicacions taurines impreses, de les quals li fascinaven les fotografies. D'altra banda, només l'edat li ho va permetre, va ser un fix en els festejos de bous al carrer de la seua localitat natal. Tot això el va portar a provar sort amb la càmera, disparant primer en els festejos de carrer i, a continuació, va començar a combinar aquells treballs amb uns altres de camp i de plaça. Va col·laborar de forma puntual amb la

Foto: Lucas Sanz

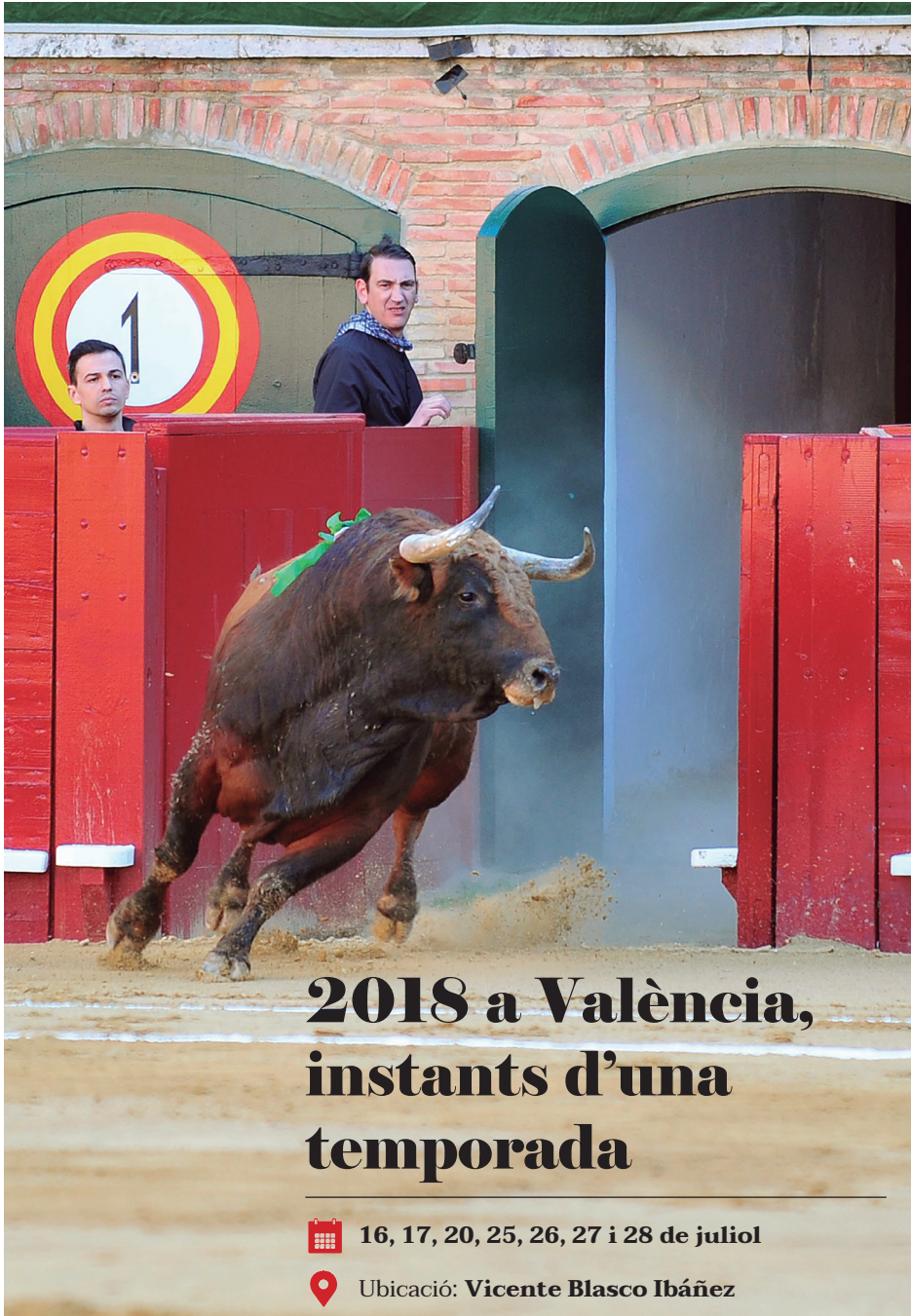
Fernando Setoy

web de *Bous al Carrer*, *Burladero* i *Torodigital*, també amb la revista *6Toros6* i amb diferents anuaris i periòdics. «La fotografia del bou en el camp és la que més m'atrau per aquesta combinació de pau i pujades d'adrenalina que transmeten l'hàbitat, per un costat, i l'animal brau, per un altre». Va arribar al camp lusità de la mà del seu col·lega Fernando Juárez. «Em van captivar les seues gents, el seu paisatge i, sobretot, poder gaudir del bou íntegre, amb les seues armes al descobert, que al meu juí li dona un plus de bellesa a la fotografia».

Lucas Sanz ha participat en diverses exposicions, col·laborant durant deu anys amb la penya El Natural del seu poble i en una altra ocasió amb la penya L'Alternativa.

L'exposició que els convidem a recórrer compta amb espectaculars estampes de bous de Murteira Grave, Antonio Silva, Palha, Veiga Teixeira, Antonio Ribeiro Telles, José Luis de Vasconcellos, Vale do Sorraia, Carlos Falé Filipe i Passanha.

20 Juliol 2019

2018 a València, instants d'una temporada

16, 17, 20, 25, 26, 27 i 28 de juliol

Ubicació: Vicente Blasco Ibáñez

La temporada de 2018 a València va marcar diverses pàgines per a la història. Algunes d'elles s'han resumit en vint-i-dues fotografies que excedeixen l'estrictament taurí, destacant-ne moments i detalls que es viuen a la plaça però que solen passar més desapercebuts per a l'aficionat. «En aquesta exposició no he buscat el pas de capa o de muleta, sinó més aviat l'ànima interior del toreig, els detalls, el bou, el sofriment o la passió, basats en la inspiració del que em transmet l'art de la fotografia», explica Alberto de Jesús, autor de les imatges —«úniques i irrepetibles», emfatitza— que conformen l'exposició, captades totes elles durant les fires de Falles i Juliol, la novellada de maig i el festival del passat 9 d'Octubre.

La mostra fug del previsible, és a dir, que no està centrada exclusivament en els triomfadors o millors banyuts de la temporada, ja que haguera limi-

tat la creativitat de l'artista a l'hora de mostrar instants que han sigut triats «a consciència» —destaca l'autor— «entre milers de fotos fetes per instint, en moments inesperats. Res del que mostren aquestes fotos ha sigut preparat o acordat. A mi m'agrada resumir-ho como el que l'ull no veu ni espera».

La pretensió d'Alberto de Jesús és que el visitant de l'exposició, siga o no aficionat, es pare davant les fotografies i les analitze, les gaudisca o les critique. Si això s'aconsegueix, l'expectativa s'haurà complit.

A més, tal com suggereix l'autor, el *feedback* amb l'espectador de la mostra enriqueix les dues parts: «Pot realitzar-se qualsevol comentari sobre

l'exposició en les meues xarxes socials —Instagram i Twitter— i em compromet a contestar totes aquelles apreciacions sempre i que siguen educades i oportunes», assenyala.

Alberto de Jesús és fotògraf i director de la revista taurina *Bous al Carrer*. Porta més de vint anys fotografiant els festejos de la Plaça de Bous de València per als principals mitjans, especialitzats o no, de la premsa espanyola, portuguesa i francesa. Les seues fotografies s'han exposat centenars de vegades, fins i tot en diverses ocasions fora de les nostres fronteres.

Instagram: @alberto_dejesus_oficial

Twitter: @alberto_dejesus

24 Juliol 2019

Paco Delgado 77.

Caricatosos

Paco

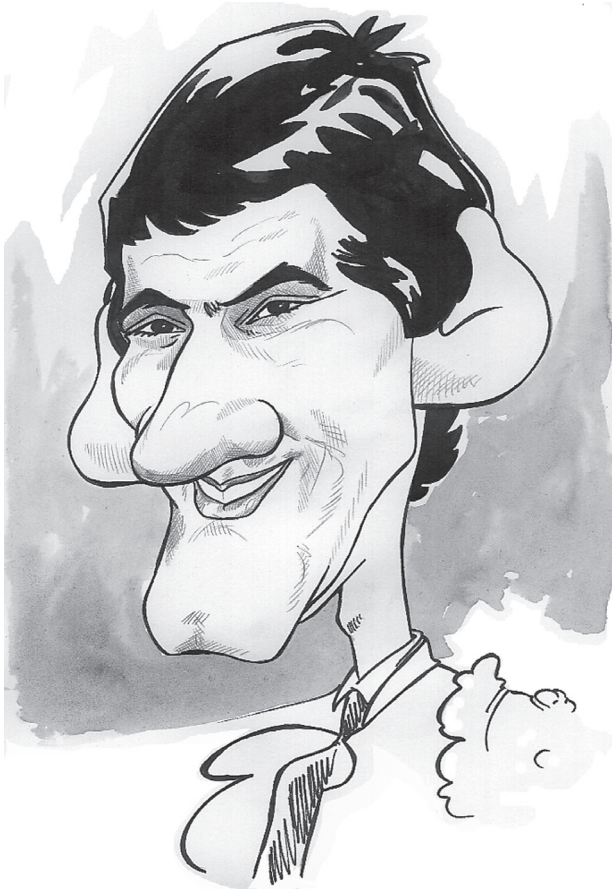

16, 17, 20, 25, 26, 27 i 28 de juliol

Ubicació: **Benlliure, Barrera i Granero**

Paco Delgado

La caricatura —gènere agraït, encara que gens fàcil, i de llarga tradició en el periodisme— i el dibuix són els protagonistes d'una antologia de Paco Delgado, home polifacètic i de molt extens currículum, que no solament escriu de bous sinó que també il·lustra els seus comentaris a base de llapis i pinzell, buscant aquell punt de vista mordaç, aquell toc irònic o aquell angle que definisca de manera immediata i d'un colp de vista el personatge retratat i servisca, alhora, per a amenitzar el text en el qual apareixen aquells traços.

En l'exposició hi ha caricatures dels principals destres i personatges del món taurí dels últims trenta

AVANCETAURINO

M Museu Taurí de València

26 Juliol 2019

anys: Enrique Ponce, César Rincón, Jesulín de Ubrique, José Miguel Arroyo *Joselito*, Antonio Chenel *Antoñete*, Rafael de Paula, Curro Romero, Morante de la Puebla, els Manzanares, Luis Francisco Esplá, Dámaso González, Paco Ureña, Diego Ventura, Juan José Padilla...

Paco Delgado 04.-

Paco Delgado 03.-

En aquesta exposició —que s'acompanya d'un llibre que amplia el contingut de la mostra— es recull un bon catàleg del que ha realitzat en aquest terreny Delgado, mostrant, en ordre cronològic, la seua evolució artística i estilística des que començara a col·laborar de manera professional en el món del periodisme fins a l'actualitat, donant, a més, la seua particular visió del món del toireig d'aquests últims trenta anys.

28 Juliol 2019

L'edat d'or del bou al carrer

16, 17, 20, 25, 26, 27 i 28 de juliol

Ubicació: **Pati d'arrossegament**

El bou al carrer ha transitat al llarg dels anys per diferents èpoques, totes elles amb una particularitat que els identificava.

L'exposició que els presentem rememora l'edat d'or del bou al carrer, que comprén les dècades dels anys huitanta i noranta del segle passat, vint anys «d'or» per la seua importància, representativitat i per exercir de frontissa entre la fi d'una època i el començament d'una altra.

En aquesta van començar a exhibir-se a la Comunitat Valenciana bous «cerrers» o de ferros «de primera», que es compenetraven a la perfecció amb les millors reates del bestiar autòcton, orgull de la Comunitat Valenciana en la seua llarga història.

Hi ha una figura importantíssima en aquesta època d'or del bou al carrer: la del rodador (pronunciat *ro-daor*), protagonista de l'exposició d'enguany.

En els anys huitanta van començar a eixir al món del carrer una sèrie d'aficionats que rodaven el bou, de cara, amb tot l'avantatge per a l'animal, persones de diferents orígens i professions: forners, lampistes, ferrers, treballadors de banca, advocats... Cadascun d'ells tenia una ocupació diferent però tots eren iguals a l'hora de la desencaixonada del bou.

Rodadors de Massamagrell, Puçol, Rafelbunyol, Meliana, Albalat, el Puig, Museros, Vila Vella, Borriana, Massalfassar, Albuixec, Quartell, Faura... feien les delícies de tots els aficionats que acudien a un festeig de bous al carrer.

Servisca aquesta mostra per a fer un sincer homenatge a aquests protagonistes d'una època inoblidable dels nostres festejos populars.

1950, el boom de les novillades

 16, 17, 20, 25, 26, 27 i 28 de juliol

 Ubicació: **Vomitoris d'accés als tendidos**

Els vomitoris d'accés als tendidos acullen enguany la cartelleria que va anunciar els festejos d'una temporada molt especial a València: la de l'any 1950, la del *boom* de les novillades. La força de dos novillers, Julio Aparicio i Miguel Báez Litri, per primera vegada en la història de la nostra plaça va desbancar les corregudes de bous. Només va haver-hi una excepció, la correguda del 12 d'octubre, en la qual aquells dos joves que havien posat potes enlaire tot el toreig van prendre l'alternativa de mans del gran Cagancho.

A més del festeig del seu doctorat, el madrileny i el de Huelva van actuar en deu de les dènou novillades picades celebrades a València en aquell curs insòlit. Van rivalitzar en totes, especialment en les sis que es van programar en la Fira de Juliol —en les quals van alternar amb la resta de promeses dels novillers d'aquell temps—, i van dirimir, en l'última d'elles, un mà a mà brillant que va passar a la història pel vertader desplegament d'art i valor que van dur a terme en el rogle.

En aquell moment, l'afició estava dividida en dos bàndols aparentment irreconciliables: aparcistes i litristes. Els uns van quedar còpresos del classicisme i el poder lidiador de Julio, els altres, atrapatats pel magnetisme de Miguel i el seu tremendisme. Aparicio era la reserva espiritual dels puristes enfront del tornado de coratge i entrega a qualsevol preu que encarnava el Litri.

Encara que la parella la va fer el públic, l'empresa d'Alegre i Puchades, amb Barceló com a gerent, va fomentar i va explotar amb coneixement en aquesta plaça aquella rivalitat. Una vegada més, València exercia de llançadora de toreros. L'afició d'aquesta terra va donar l'avis corresponent al món que amb Aparicio i Litri el toreig il·luminava dues noves estrelles. El duo d'asos, en mans del primer apoderat modern, José Flores Camará, va escriure durant aquell any, sens dubte llegendari, una de les pàgines més glorioses de la història del toreig.

Algemesí, la idiosincràsia d'una gran fira

16, 17, 20, 25, 26, 27 i 28 de juliol

Ubicació: **Espais Benlliure, Barrera i Granero**

Cada any, en encarar la recta final del mes de setembre, la localitat valenciana d'Algemesí celebra la seua tradicional Setmana de Bous, sens dubte una de les fires més importants de la Comunitat Valenciana, viver de toreros, planter d'il·lusions, trampolí dels novillers del present que seran, si la sort els acompanya, les figures del futur.

el Matador

90

1929
Anys
2019

M[“]
Muscu Tauri
de València

Es tracta de la fira de novillades més antiga d'Espanya. No en va, la població de la Ribera Alta porta apostant per la pedrera des de les primeres

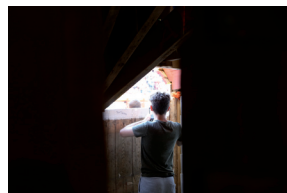
dècades del segle XX. L'epicentre de tot és el singular quadrilàter que alcen any rere any en tot just deu dies els algemesinencs mateixos als peus de la Basílica de Sant Jaume Apòstol i del seu majestuós campanar, a la plaça Major del poble. Una vertadera joia. Un autèntic miracle.

Ramaderies d'alt nivell, cura en la presentació dels bous, la flor i nata de l'escalafó de novillers en la plaça i honoraris assegurats per a tots són les bases sobre les quals se sustenta un serial en el qual l'atmosfera festiva —amb abundància de xiquets i gent jove— anima els actuant.

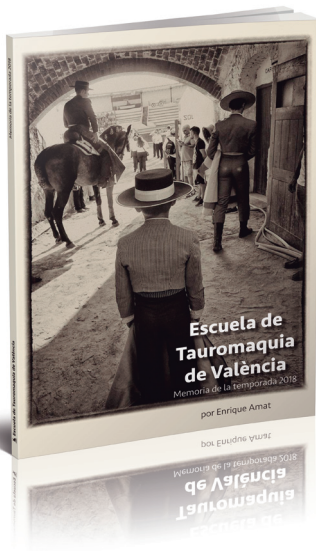
En cada cicle, al costat de novillers amb i sense cavalls, actuen també rellonejadors, i fins i tot anys hi ha hagut en què hi han pres part alguns matadors de bous, cas dels valencians El Soro, Ponce i Barrera o del madrileny César Jiménez, que va arribar a indultar un Fuenteymbro de nom Zorrero en 2004. Entre innombrables detalls i enfocaments, l'exposició recull aquell episodi històric; o aquell altre de 2010 quan tres dones, María Morillas, Conchi Ríos i, a cavall, Noelia Mota, van acaparar totes les mirades una vesprada de fira.

Els germans Pedro i Rafa Mateo, amb la seua consciència i bon fer cobrint des de fa anys la fira, ens permeten conèixer mitjançant aquesta exposició la idiosincràsia d'un abonament veritablement singular, convertit en una altra icona taurina d'aquesta terra.

Memòria 2018 de l'Escola de Tauromàquia de València

La Diputació de València ha publicat la memòria de l'Escola de Tauromàquia de València de la temporada 2018, un repàs complet de l'activitat duta a terme per l'entitat al llarg de tot l'any de la mà del crític taurí Enrique Amat.

El curs anterior, l'Escola de Tauromàquia de València va complir 35 anys des de la seua fundació en 1983. Més de tres dècades després, gaudeix d'una salut immillorable. En 2018 han sigut 56 els alumnes matriculats que han rebut les classes del professorat format per Víctor Manuel Blázquez i Juan Carlos Vera. De les seues aules han sorgit i continua sorgint un important nombre de professionals del toreig.

Miguelito i Borja Collado van eixir a coll en el seu debut amb picadors a Algemesi.

Sense anar més lluny, en 2018 un dels toreros formats a les seues aules va fer el pas a matador de bous. Aitor Darío *El Gallo* es va doctorar en la plaça de bous de Conca, amb Joselito Adame de padrí i Pepe Moral de testimoni. El Gallo es convertia d'aquesta manera en el trenta-tresé torero eixit de l'Escola de Tauromaquia de València que aconseguix l'escalafó superior.

El Gallo va prendre l'alternativa.

Altres dos toreros formats a l'escola van canviar d'estatus durant la temporada anterior. Miguel Senet *Miguelito* i Borja Collado van debutar amb picadors de forma triomfal en la passada Setmana de Bous d'Algemesi, tancant d'aquesta manera el seu brillant pas pel centre.

Tot això és el resultat d'un treball ardu que es realitza dia a dia en les instal·lacions de la Plaça de Bous de València. Les xifres de l'últim curs són més que

Els alumnes de l'Escola de Taumàquia de València van realitzar 52 *tentaderos* durant 2018.

satisfactòries. Durant 2018 l'escola va celebrar 76 festejos, entre classes pràctiques i novellades, en quatre països diferents: Espanya, França, Portugal i Mèxic. En aquells 76 festejos en els quals ha participat l'escola, els alumnes valencians han ocupat 94 llocs —en alguns festejos van actuar diversos alumnes— i van tallar 92 orelles i 3 rabos.

Per a arribar amb garanties a aquells compromisos, l'escola va programar una extensa preparació i va

El certamen d'escoles taurines de la Fira de Juliol va celebrar la seua segona edició.

dur a terme 52 *tentaderos* en reconegudes ramaderies. 2018 passarà a la història com l'any en què els alumnes valencians van fer més *tentaderos* en les més de tres dècades de vida de l'escola. En quatre anys s'ha passat dels set *tentaderos* de 2014 als 52 de l'actualitat, cosa que redunda en la bona formació dels alumnes.

Als milers de quilòmetres recorreguts en els certàmens i fires més importants de novillades sense cavalls, a l'avanç quantitatiu i qualitatiu en els *tentaderos* i a l'increment en el nombre de festejos, ha d'unir-se la consolidació del Certamen de Joves Promeses de la Fira de Juliol en la Plaça de Bous de València, com a grans triomfs de la temporada.

Queda demostrat el bon moment que travessa l'Escola de Tauromàquia de València, que compta amb el suport incondicional de la Diputació de València sota la direcció del director del Centre d'Assumptes Taurins, Toni Gázquez.

III Certamen de classes pràctiques: les estrelles del futur

DIPUTACIÓ DE
VALENCIA

Plaça de Bous

Per tercer any consecutiu, la Plaça de Bous de València acollirà, a manera de preàmbul de la Fira de Juliol, un certamen de classes pràctiques per a novillers sense cavalls. L'aposta efectuada per l'empresa de la plaça en col·laboració amb la Diputació continua consolidant-se d'any en any. L'afluència significativa de públic i els resultats artístics obtinguts de les edicions anteriors parlen per si mateixos. «Hem aconseguit consolidar el certamen en molt poquet de temps, convertint-lo en tot just dos anys en un dels certàmens més importants a nivell internacional», apunta el director del Centre d'Assumptes Taurins de la corporació provincial, Toni Gázquez. «L'objectiu és que aflore en la plaça tot el treball que estem desplegant des de l'Escola de Tauromaquia de València i que la gent pugua percebre l'evolució dels xavals i comparar el nivell dels nostres alumnes amb el dels representants de les altres escoles participants».

Acudir a cites com aquesta és tant com citar-se amb el futur de la Festa. Els joves que cada temporada passen pel certamen estan cridats a erigir-se en les pròximes estrelles del toireig. A València, els dos últims anys han il·lusionat el personal alumnes de l'escola amfitriona com Borja Collado, Miguel Polope, Jordi Pérez o Miguel Senent *Miguelito*. Cap no es va alçar amb el títol de triomfador, perquè l'organització del certamen advoca per no concedir cap distinció concreta: «No donem premis, però lògicament sempre hi ha un nom o dos que destaquen. Triomfadors com a tal no volem perquè aquest tipus de distincions desvirtuen en moltes ocasions els certàmens, sempre hi ha favoritismes a l'hora de triar-los i això al final no els fa res bo als xics. Ací es tracta que toregen, que gaudisquen, que la gent els veja, els periodistes els analitzen i ja, després, sonarà el nom que haja de sonar», subratlla Gázquez.

Per a començar a forjar el seu destí, els participants sempre compten amb matèria primera ramadera de primer nivell. Ferros de garantia i vedells forts, idonis per a posar a prova la vàlua de cadascú: «Cal no oblidar que València és una plaça de primera, que els xics que venen estan a punt de debutar amb cavalls i no està de més que s'enfronten a novillades serioses perquè vagen acostumant-se al bravatell i després no acusen tant el salt d'un escalafó a un altre. L'important és que procedisquen de ramaderies que envisten, això sí que ho cuidem al màxim. Es tracta d'ajudar-los, no d'estavellar-los, i divises com les d'enguany —José Cruz, El Parralejo i Las Ramblas— estan totes més que contrastades».

Com sempre, l'accés a la plaça els dies de festeig serà gratuït: «L'entrada és gratuïta i hem tornat a organitzar les classes en caps de setmana —dissabte i diumenge— per a afavorir l'afluència de públic. Estem tenint una mitjana diària de quatre o cinc mil espectadors i això és un èxit de públic rotund». Que continue la ratxa.

CARTELS:

Dissabte 13 de juliol

Anolls de Las Ramblas per a Alejandro Contreras (Escola de València), José María Trigueros (Escola de Múrcia), Jesús Moreno (Escola d'Albacete), Cristian Expósito (Escola d'Alacant), Ruiz de la Hermosa (Escola de Guadalajara) i Lalo de María (Escola de Navas del Marqués).

Diumenge 14 de juliol

Anolls d'El Parralejo per a Manuel Perera (Escola de Badajoz), Jorge Rivera (Escola de Castelló), Julio Alguar (Escola de Màlaga), Javier Camps (Escola de València), Guillermo Corbacho (Escola d'Algesires) i Germán Vidal El Melli (Escola La Gallosina d'El Puerto de Santa María).

Dissabte 20 de juliol

Anolls de José Cruz per a Marcos del Rincón (Escola de Madrid), Isaac Fonseca (Escola de Colmenar Viejo), Rafael Ponce de León (Escola de Nimes), Clemente Jaime (Escola de Guadalajara), Juan Marín (Escola de València) i Duarte Silva (Escola de Vila Franca de Xira).

